

Filipika proti misomusům

Knihy | 20.11.2010 @ 18.50

Rok Páně 1567 ještě nepoznal jaro a biskup Jednoty bratrské Jan Blahoslav psal proti nepřátelům vzdělání. Protivníky neurážel hrubostí a pravdu neurážel pokryteckou servilitou, jen stál na svém kusu pevniny mezi vlnami dohadů. Rozhořčil se, když jeho opozice vykládala výroky jeho předchůdce Lukáše Pražského v duchu zcela opačném oproti původnímu významu.

Jistě, jistě ti lidé, kteříž tak B. Lukáše vykládají, jeho slovům nesrozuměli a nerozumějí. Ó, by B. Lukáš je slyšel, co by jim zle poděkoval! Blandiuntur enim suae ignaviae lidé hloupí, neproběhlí, kteréž mrzí práce, a protož čehož se s prací nabývá, to hanějí, aby pro nenabytí toho váhy něco nepotratili, zvláště když se ohněm závisti pozahřejí.

Blahoslav má vizi pevné církve, která svou svěbytnou kulturu dnes vybuduje a zítra předá budoucí generaci. Jeho Jednota se má vyrovnat se světem skrze vzdělané, dobře připravené duchovní služebníky. Právě proto obhajuje vzdělávání mladých mužů, kteří se ucházejí o duchovní službu. I bratrský biskup Jan Augusta, Blahoslavův sok, chce posílit Jednotu a usiluje o její přijetí ve světě (potažmo legalizaci). **Avšak stejně jako Blahoslav chce vzděláním vyhnat z Jednoty nejednotu a tmářství, Augusta se chce bránit tmářství a nejednotě, které spatřuje ve vzdělanosti.**

Proto Blahoslav vysvětluje:

Ještě díš snad: Příliš mnoho tomu umění a učeným připisuješ. Ano, dobří muži někteří říkají, že skrze učené v církve zavedení přišlo, že by se snad i Jednotě to přihoditi mohlo. Respondeo: Ten příliš mnoho učení a umění připisuje, kdož by se domníval, že bez umění sedmera etc. nemůže pravda Boží, to jest sv. Evangelium kázáno býti a neb že by na těch uměních neb učeních záviselo spasení. Ale kdož to praví? Však by musil velmi prostý býti. Chlubívajíť se někdy papeženci svými doktory a jinými učenými muži, ačť jich sic pořádku mají, Jáť za to mám, že hodně a spravedlivě připsáno býti má umění nabytému dávání snadnosti a napomáhání správcům církve a kazatelům úřad jejich konati. Těm zajisté, kteříž v slovu božím pracovati mají (jakž dí apoštol), potřebí daru Božího k tomu zvláštního, jenž slove výmluvnost, to jest, aby uměli předkládati, učiti, napomínati, vystříhati etc.; nebo hrozné jest psem němým býti, a prorok dí: Dal mi Pán jazyk bystrý, abych uměl. Dával z počátku Pán dary své, výmluvnost, vykládání řeči etc. sluhám svým tak zázračně, že se nebylo potřebí tomu učiti; ale potom přestali divové a zázrakové. A sv. Pavel k Timotheu píše: „Buď pilen čítání,“ a tak napomíná k učení se. A poněvadž duch Páně znal, že výmluvnost jest potřebná v církvi, tedy i té výmluvnosti neškodí se přeučiti, když a komuž možné, leč by kdo chtěl očekávati, až mu zázračně Bůh s nebe svrže výmluvnost, jako by sedlák nesel a neoral, ale čekal, až mu bude s nebe manna pršeti.

Stejně jako na přelomu šestnáctého století si i nyní křesťanstvo klade otázku na čem v životě křesťana záleží, co je důležité pro duchovní službu či pro službu vedoucího. Přicházejí Augustové i Blahoslavové, oba ovlivněni svým mateřským prostředím a životní dráhou. Augustové jsou ostřílení léty křesťanské služby a táží se, proč by se měli handrkovat s přemoudřelými usmrkanci, když záleží pouze na Kristu. Mladší Blahoslavové tuší v teologii způsob poznání Boha a na dobře využitě vzdělání nahlíží jako na Boží požehnání církvi.

Nemám v úmyslu nyní jmenovat, definovat, hodnotit a odpovídat na dnešní otázky. V blahoslavo-augustovském zápase však dlouhodobě zvítězil trend vzdělanosti a přinesl světu Komenského.

Co přinese světu dnešní generace letničních?

[Celý text Filipiky proti misomusům.](#)

<https://selah.diet/knihy/filipika-proti-misomusum/>